

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z powództwa E.M.
przeciwko Szkole Podstawowej w S.
o ustalenie i przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 listopada 2017 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 28 czerwca 2016 r., sygn. akt III Pa [...],

**1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. 120 zł (sto
dwadzieścia) powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług
na rzecz radcy prawnego M.C. tytułem nieopłaconej pomocy
prawnej, udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

**2. oddala wniosek pełnomocnika pozwanej o zasądzenie
zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu
kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z 28 czerwca 2016 r. oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z 9 lutego 2016 r. oddalającego powództwo o uznanie za nieskuteczną odmowę udzielania powódce urlopu dla poratowania zdrowia oraz przyznanie jej tego urlopu

oraz powództwo o uznanie za bezskuteczne oświadczenia pozwanej o wypowiedzeniu powódce umowy o pracę.

Wyrok Sądu Okręgowego powódka zaskarżyła w całości. Zarzucono naruszenie prawa materialnego, to jest: (-) art. 73 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela przez uznanie, że: - odmowa udzielenia powódce urlopu dla poratowania zdrowia od dnia wskazanego w orzeczeniu lekarskim nie stanowiła naruszenia tego przepisu przez pozwaną; - brak uwzględnienia, że kategoryczne sformułowanie „udziela urlopu” zawarte w treści art. 73 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela oznacza, że udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia jest obligatoryjne w przypadku zaistnienia przesłanek określonych w tym przepisie; (-) art. 73 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela w zw. z § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 października 2005 r. w sprawie orzekania o potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia (Dz.U. z 2005 r. Nr 233, poz. 1991) polegające na błędnym uznaniu, że przedłożenie przez nauczycielkę – powódkę orzeczenia lekarskiego stwierdzającego potrzebę udzielenia jej urlopu dla poratowania zdrowia wraz z wnioskiem o jego udzielenie nie zobowiązywało dyrektora szkoły do udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia zgodnie z treścią orzeczenia lekarskiego – od dnia wskazanego w tym orzeczeniu – tylko z powodu, że dyrektor zamierzał wnieść odwołanie od orzeczenia lekarskiego; (-) § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 października 2005 r. w sprawie orzekania o potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia przez błędną wykładnię polegającą na bezpodstawnym uznaniu, że z przepisu tego stanowiącego o uprawnieniu dyrektora szkoły do złożenia odwołania od orzeczenia lekarskiego do wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy wynika, że dopiero orzeczenie tego ośrodka może stanowić podstawę udzielenia urlopu nauczycielowi; (-) art. 41 k.p. w zw. z art. 91c ustawy Karta Nauczyciela oraz art. 5 k.p. przez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że do wypowiedzenia stosunku pracy nauczycielowi mianowanemu nie ma zastosowania art. 41 k.p., i uznaniu, że art. 41 k.p. nie znajduje w ogóle zastosowania do nauczycieli mianowanych; (-) art. 41 k.p. w zw. z art. 91c i 73 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela oraz art. 5 k.p. przez błędną wykładnię polegającą na stwierdzeniu, że art. 41 k.p. nie ma zastosowania do nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania; (-) art. 45 § 1 k.p. w zw. z art. 91c ustawy

Karta Nauczyciela i art. 5 k.p. oraz w zw. z art. 41 i 8 k.p. przez brak jego zastosowania i brak orzeczenia o przywróceniu powódki do pracy na poprzednich warunkach, w sytuacji gdy wypowiedzenie stosunku pracy powódce naruszało przepisy o wypowiedzaniu stosunku pracy (-) art. 8 k.p. w zw. z art. 73 ust. 1 oraz art. 91c ustawy Karta Nauczyciela i art. 41 k.p. przez nieudzielenie powódce ochrony jej prawa podmiotowego do korzystania z urlopu dla poratowania zdrowia zgodnie ze złożonym wnioskiem i orzeczeniem lekarskim oraz przez brak uznania, że odmowa udzielania tego urlopu w warunkach określonych w art. 73 ust. 1 ustawy Karty Nauczyciela stanowi nadużycie prawa oraz brak uznania, że doręczenie powódce oświadczenia o wypowiedzeniu stosunku pracy – po złożeniu przez nią wniosku o ten urlop i po odmowie udzielenia jej tego urlopu przez dyrektora szkoły - nie może być uważane za wykonywanie prawa i korzystać z ochrony; (-) art. 68 ust. 1 Konstytucji RP przez jego niezastosowanie; (-) art. 6a ust. 8 i ust. 10 ustawy Karta Nauczyciela oraz § 6 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 21 grudnia 2012 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego (Dz.U. z 2012 r., poz. 1538) przez brak ich zastosowania przy rozpatrywaniu, czy ocena pracy powódki została dokonana w sposób obiektywny i prawidłowy, i bezpodstawnie uznanie, że przy wydawaniu opinii zachowane zostały obowiązujące procedury.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżąca, reprezentowana przez pełnomocnika wyznaczonego z urzędu, wskazała na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, a mianowicie, że w związku z jednoznacznym i kategorycznym sformułowaniem „udziela urlopu” zawartym w art. 73 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela oczywiście zasadne było roszczenie powódki i jej powództwo oraz żądanie zawarte w apelacji o uznanie za nieskuteczną odmowę udzielania jej urlopu dla poratowania zdrowia (a w konsekwencji o przywrócenie do pracy w związku z art. 41 i art. 45 § 1 k.p.). Ponadto, zdaniem skarżącej w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów – potrzeba usunięcia rozbieżności i jednoznaczne ustalenie, czy na podstawie art. 41 k.p. w zw. z art. 91c ustawy Karta Nauczyciela oraz art. 5 k.p. nauczycielowi mianowanymi, spełniającemu wymagania określone w art. 73 ust. 1

ustawy Karta Nauczyciela przysługuje ochrona trwałości pracy (z wyjątkiem sytuacji gdy dochodzi do całkowitej likwidacji szkoły) – jak wskazano np. w wyroku Sądu Najwyższego z 19 kwietnia 2012 r., II PK 204/11 i powołanym tam orzecznictwie, czy może takiemu nauczycielowi nie przysługuje ochrona trwałości pracy – jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z 7 grudnia 2006 r., I PZP 4/06.

Pełnomocnik skarżącej wniosł o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu za sporządzenie i wniesienie skargi kasacyjnej według norm przepisanych, oświadczając, że koszty te nie zostały zapłacone.

Pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie, a w każdym przypadku o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania, lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżąca przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnia jej oczywistą zasadnością ze względu na kwalifikowane naruszenie art. 73 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela oraz potrzebą wykładni przepisów prawa wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, to jest art. 41 k.p. w zw. z art. 91c ustawy Karta Nauczyciela oraz art. 5 k.p. Sformułowane przez skarżącą okoliczności mające uzasadniać przyjęcie skargi nie wykluczają się wzajemnie i podlegają dalszej ocenie.

Odnosnie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, powołanie się na tę przesłankę przedsądu zobowiązuje skarżącą do przedstawienia wyводу prawnego, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. W celu spełnienia

przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy wykazać "oczywistość skargi kasacyjnej" przez odwołanie się do argumentacji, która *prima facie* wskazuje, że zaskarżone orzeczenie wydane zostało z oczywistym naruszeniem prawa (por. przykładowo postanowienie SN z 1 grudnia 2015 r., I PK 68/15, LEX nr 2021943 oraz powołane tam orzecznictwo; postanowienie SN z 20 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, LEX nr 560541). Jednocześnie należy zaznaczyć, że sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, chodzi bowiem o sytuację, w której oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie SN z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; postanowienie SN z 24 września 2014 r., III SK 91/13, LEX nr 1511143).

Skarżąca nie wykazała okoliczności świadczących o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ze względu na naruszenie art. 73 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela. Wniosek ten wynika z zestawienia argumentacji zawartej we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej z funkcjami urlopu dla poratowania zdrowia, które celnie zidentyfikował Sąd Najwyższy w uchwale z 26 czerwca 2013 r., I PZP 1/13, OSNP 2013 nr 23-24, poz. 270. Sąd Najwyższy podkreślił, dokonując wykładni art. 73 ustawy Karta Nauczyciela, że urlop ten pełni dwie funkcje, z jednej strony służy pracownikowi w celu regeneracji zdrowia utraconego w pracy, z drugiej - służy pracodawcy, gwarantując odzyskanie pełnej sprawności do dalszego nauczania przez członka kadry pedagogicznej. Z perspektywy pracodawcy celem udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia nauczycielowi jest zapewnienie jego przydatności do pracy w przyszłości. W konsekwencji nie spełnia się jedna z funkcji tego urlopu, jeżeli po zakończeniu przez nauczyciela urlopu dla poratowania zdrowia nie ma zapotrzebowania na jego pracę, co z kolei przemawia za dopuszczalnością rozwiązania stosunku pracy nawet w trakcie trwania tego urlopu w momencie, kiedy okazuje się, że jego dalsze trwanie jest uzasadnione wyłącznie interesem nauczyciela. Argumentacja skarżącej pomija ww. cele urlopu dla poratowania zdrowia, ograniczając się do literalnego brzmienia art. 73 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela. Cele urlopu są szczególnie istotne, gdy uwzględni się ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego wyroku. W sprawie tej przyczyną

złożenia powódce oświadczenia o rozwiązaniu stosunku pracy – w okresie następującym po złożeniu przez nią wniosku o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia - było uzyskanie przez powódkę negatywnej oceny pracy na stanowisku nauczyciela. Sąd Okręgowy, wydając zaskarżony wyrok, uwzględnił zarówno cele urlopu dla poratowania zdrowia jak i przyczyny rozwiązania z powódką stosunku pracy. Z tych powodów, w ocenie Sądu Najwyższego w obecnym składzie, skarżąca nie wykazała oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Jeżeli natomiast chodzi o potrzebę wykładni art. 41 k.p. w zw. z art. 91c ustawy Karta Nauczyciela oraz art. 5 k.p. wywołujących, zdaniem skarżącej, rozbieżności w orzecznictwie, to twierdzenie to jest nieuzasadnione. Kwestia wykładni tych przepisów w zakresie podnoszonym przez skarżącą została rozstrzygnięta w uchwale Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006 r., I PZP 4/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 89. Zgodnie ze stanowiskiem przyjętym w tej uchwale rozstrzygające znaczenie ma wykładnia gramatyczna art. 41 k.p., która nie pozostawia wątpliwości, że przewidziane w tym przepisie zakazy dotyczą wypowiedzania umów o pracę, a zatem nie odnoszą się do wypowiedzania stosunków pracy opartych na innych niż umowa o pracę podstawach nawiązania i realizowania takich stosunków prawnych. Sąd Najwyższy wskazał również, że okoliczność, iż przepisy Karty Nauczyciela nie zawierają unormowania wyłączającego wprost stosowanie art. 41 k.p. do stosunków pracy mianowanych nauczycieli nie sprawia, że zakazy wypowiedzania umów o pracę mogą być rozszerzająco rozumiane oraz interpretowane także jako zakazy wypowiedzania pozaumownych stosunków pracy, w tym stosunku pracy z nominacji, zważywszy że w istotnych zakresach dotyczących bytu i trwałości stosunków pracy z mianowania szczegółowa materia normatywna pragmatyk służbowych ma charakter zupełny i wyczerpujący, a Karta Nauczyciela jedynie wyjątkowo i w sposób wyraźny (pozytywny) odsyła do stosowania niektórych konkretnie wskazanych przepisów Kodeksu pracy. Ten kierunek wykładni została potwierdzony w kolejnych orzeczeniach Sądu Najwyższy (zob. uchwała składu sędziów SN z 16 czerwca 2013 r., I PZP 1/13, OSNP 2013 nr 23-24, poz. 270), w tym w odniesieniu do sytuacji rozwiązania stosunku pracy z mianowanym nauczycielem na podstawie

art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy Karta Nauczyciela - w wyrokach SN z 2 lutego 2012 r., II PK 3/12, LEX nr 1232774; oraz z 4 listopada 2014 r., II PK 17/14, OSNP 2016 nr 4, poz. 44. Uwzględniając powyższe, w ocenie Sądu Najwyższego skarżąca nie wykazała rozbieżności w orzecznictwie uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na potrzebę wykładni art. 41 k.p. w zw. z art. 91c ustawy Karta Nauczyciela oraz art. 5 k.p.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówiono przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uwzględniając wniosek pełnomocnika skarżącej o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu, o kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 22³ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 233) oraz § 15 ust. 1 pkt 1 oraz § 16 ust. 4 pkt 1 z uwzględnieniem § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2015 r., poz. 1805), oraz art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.

Co do wniosku pozwanej o zasądzenie od skarżącej kosztów postępowania kasacyjnego, Sąd Najwyższy nie uwzględnił tego wniosku ze względu na treść art. 132 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem w treści odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana powinna zamieścić oświadczenie o doręczeniu odpisu tego pisma drugiej stronie albo o jego nadaniu przesyłką poleconą. Brak tego oświadczenia skutkuje zwrotem pisma bez wezwania do usunięcia tego braku. Skoro zatem odpowiedź na skargę kasacyjną powinna zostać zwrócona zgodnie z art. 132 § 1 zdanie trzecie k.p.c., to nie jest możliwe uwzględnienie zawartego w tym piśmie wniosku o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.